

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 128/16

Λουξεμβούργο, 23 Νοεμβρίου 2016

Αποφάσεις στις υποθέσεις C-673/13 P, Επιτροπή κατά Stichting Greenpeace Nederland και PAN Europe, και C-442/14, Bayer CropScience και Stichting De Bijenstichting κατά College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden

Όταν ένα πρόσωπο ζητεί πρόσβαση σε έγγραφα που αφορούν περιβαλλοντικά θέματα, ο όρος «πληροφορίες σχετικά με εκπομπές στο περιβάλλον» εμπερικλείει μεταξύ άλλων τις πληροφορίες εκείνες που αφορούν τη φύση και τις επιπτώσεις των απορρίψεων ενός παρασιτοκτόνου στον αέρα, στο νερό, στο έδαφος ή στα φυτά

Η προστασία του εμπορικού και βιομηχανικού απορρήτου δεν μπορεί να προβληθεί κατά της γνωστοποιήσεως τέτοιων πληροφοριών

Το Δικαστήριο επιλήφθηκε δύο υποθέσεων οι οποίες, μολονότι διαφέρουν ως προς τα πραγματικά περιστατικά, αφορούν κατ' ουσίαν το δικαίωμα προσβάσεως στα έγγραφα που αφορούν περιβαλλοντικά θέματα.

Στην υπόθεση C-673/13 P, τα σωματεία Stichting Greenpeace Nederland και Pesticide Action Network Europe (PAN Europe) υπέβαλαν στην Επιτροπή, βάσει κανονισμού της Ένωσης¹, αίτηση προσβάσεως σε σειρά εγγράφων σχετικά με την πρώτη άδεια κυκλοφορίας στην αγορά της γλυφosatής, ενός από τα πλέον χρησιμοποιούμενα παγκοσμίως ζιζανιοκτόνα για την αποψίλωση γεωργικών εκτάσεων και για τη συντήρηση των αστικών και βιομηχανικών χώρων. Η Επιτροπή παρέσχε πρόσβαση στα έγγραφα αυτά, πλην ενός τμήματος του σχεδίου της εκθέσεως αξιολογήσεως που είχε καταρτίσει η Γερμανία. Η Επιτροπή αιτιολόγησε την άρνησή της εκθέτοντας ότι το επίμαχο έγγραφο περιείχε εμπιστευτικές πληροφορίες σχετικές με τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας των αιτούντων την έγκριση της γλυφosatής, ήτοι μεταξύ άλλων τη λεπτομερή χημική σύνθεση της ουσίας αυτής, τη διαδικασία παρασκευής της καθώς και τις προσμείξεις και τη σύνθεση των τελικών προϊόντων.

Τα δύο σωματεία άσκησαν ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης προσφυγή ακυρώσεως κατά της απορριπτικής αυτής αποφάσεως της Επιτροπής. Με απόφαση της 8ης Οκτωβρίου 2013², το Γενικό Δικαστήριο δέχθηκε την προσφυγή αυτή. Σύμφωνα με το Γενικό Δικαστήριο, ορισμένα τμήματα του επίδικου εγγράφου³ περιείχαν πληροφορίες που αφορούσαν εκπομπές στο περιβάλλον. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή έπρεπε να είχε παράσχει στα σωματεία πρόσβαση στα τμήματα αυτά, χωρίς να δύναται να επικαλεσθεί την προστασία του απορρήτου των εμπορικών ή βιομηχανικών πληροφοριών. Διαφωνώντας με την απόφαση αυτή, η Επιτροπή ζήτησε από το Δικαστήριο να την αναιρέσει.

Στην υπόθεση C-442/14, το Bijenstichting, ολλανδικό σωματείο για την προστασία των μελισσών, ζήτησε από την ολλανδική αρχή που είναι αρμόδια για τη χορήγηση της άδειας κυκλοφορίας

¹ Κανονισμός (ΕΚ) 1367/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 6ης Σεπτεμβρίου 2006, για την εφαρμογή στα όργανα και τους οργανισμούς της Κοινότητας των διατάξεων της σύμβασής του Århus σχετικά με την πρόσβαση στις πληροφορίες, τη συμμετοχή του κοινού στη λήψη αποφάσεων και την πρόσβαση στη δικαιοσύνη για περιβαλλοντικά θέματα (ΕΕ 2006, L 264, σ. 13).

² Απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 8ης Οκτωβρίου 2013, *Stichting Greenpeace Nederland και PAN Europe κατά Επιτροπής* (T-545/11).

³ Πρόκειται για τα τμήματα του εγγράφου που περιείχαν 1) πληροφορίες σχετικά με την ταυτότητα και την ποσότητα των προσμείξεων που περιέχονταν στη γλυφosatή, 2) τα δεδομένα σχετικά με τις προσμείξεις που ανευρίσκονταν στις διάφορες παρτίδες (περιλαμβανομένης της ελάχιστης, μέσης και μέγιστης ποσότητας καθεμιάς εκ των προσμείξεων αυτών) και 3) τις πληροφορίες σχετικά με τη σύνθεση των φυτοπροστατευτικών προϊόντων τα οποία είχαν αναπτυχθεί από τους διάφορους ενδιαφερόμενους επιχειρηματίες.

φυτοπροστατευτικών προϊόντων και βιοκτόνων στην αγορά (College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden, CTB) τη γνωστοποίηση 84 εγγράφων σχετικά με τις άδειες κυκλοφορίας στην αγορά ορισμένων φυτοπροστατευτικών προϊόντων και βιοκτόνων τις οποίες είχε χορηγήσει η ως άνω αρχή. Η εταιρία Bayer, κάτοχος πολλών από τις ως άνω άδειες, αντιτάχθηκε στη γνωστοποίηση αυτή για τον λόγο ότι θίγει το δικαίωμα του δημιουργού και το απόρρητο εμπορικών ή βιομηχανικών πληροφοριών.

Το 2013, το CTB επέτρεψε τη γνωστοποίηση 35 εκ των 84 ζητηθέντων εγγράφων, για τον λόγο ότι περιείχαν πληροφορίες σχετικά με τις εκπομπές στο περιβάλλον⁴, μολονότι η γνωστοποίηση αυτή ήταν ικανή να θίξει την προστασία του απορρήτου των εμπορικών ή βιομηχανικών πληροφοριών. Ειδικότερα, δυνάμει οδηγίας της Ένωσης⁵, η προστασία του εμπορικού και βιομηχανικού απορρήτου δεν μπορεί να προβληθεί κατά της γνωστοποίησης τέτοιων πληροφοριών.

Τόσο το Bijenstichting όσο και η Bayer προσέβαλαν την απόφαση του CTB ενώπιον των ολλανδικών δικαστηρίων. Τα δικαστήρια αυτά υπέβαλαν ως εκ τούτου στο Δικαστήριο σειρά προδικαστικών ερωτημάτων με τα οποία ζητούσαν ιδίως να κριθεί αν οι ζητηθείσες από την Bijenstichting πληροφορίες ενέπιπταν στην έννοια «πληροφορίες σχετικά με τις εκπομπές στο περιβάλλον» κατά την οδηγία, οπότε και έπρεπε να γνωστοποιηθούν χωρίς η Bayer να δύναται να προβάλει συναφώς αντιρρήσεις με βάση το ότι η γνωστοποίηση αυτή ενείχε τον κίνδυνο να θιγεί το απόρρητο εμπορικών ή βιομηχανικών πληροφοριών.

Με δύο σημερινές αποφάσεις του, το Δικαστήριο διευκρινίζει τι πρέπει να νοείται ως «**εκπομπές στο περιβάλλον**» και ως «**πληροφορίες σχετικά με [ή που αφορούν] εκπομπές στο περιβάλλον**»⁶ κατά την έννοια του κανονισμού ο οποίος έχει εφαρμογή στην υπόθεση C-673/13 P και της οδηγίας η οποία έχει εφαρμογή στην υπόθεση C-442/14.

Και στις δύο αυτές αποφάσεις, το Δικαστήριο τονίζει καταρχάς ότι ο όρος «**εκπομπές στο περιβάλλον**» **εμπερικλείει μεταξύ άλλων την απόρριψη στο περιβάλλον προϊόντων ή ουσιών, όπως τα φυτοπροστατευτικά ή βιοκτόνα προϊόντα ή οι δραστικές ουσίες τις οποίες περιέχουν τα προϊόντα αυτά, κατά το μέτρο που η απόρριψη αυτή είναι πραγματική ή δυνάμενη να προβλεφθεί υπό φυσιολογικές ή ρεαλιστικές συνθήκες χρήσεως του προϊόντος ή της ουσίας.**

Ειδικότερα, η έννοια αυτή **δεν μπορεί να διακρίνεται από τις έννοιες «έκχυση» και «απόρριψη» ούτε να περιορίζεται στις εκπομπές που προέρχονται από βιομηχανικές εγκαταστάσεις** (όπως τα εργοστάσια και οι σταθμοί ηλεκτροπαραγωγής), αλλά εμπερικλείει και **τις εκπομπές που προκύπτουν από τον ψεκασμό προϊόντος, όπως φυτοπροστατευτικό προϊόν ή βιοκτόνο, στον αέρα ή την εφαρμογή του στα φυτά, στο νερό ή στο έδαφος.** Πράγματι, τέτοιοι περιορισμοί δεν συμβιβάζονται με τον επιδιωκόμενο από τον κανονισμό και την οδηγία σκοπό της ευρύτερης δυνατής γνωστοποίησης των περιβαλλοντικών πληροφοριών.

Το Δικαστήριο επιβεβαιώνει ακόμη ότι ο κανονισμός και η οδηγία **δεν καλύπτουν μόνο τις πληροφορίες που αφορούν πραγματικές εκπομπές**, δηλαδή τις εκπομπές που όντως απελευθερώνονται στο περιβάλλον κατά την εφαρμογή του φυτοπροστατευτικού προϊόντος ή του βιοκτόνου στα φυτά ή στο έδαφος, αλλά και **τις πληροφορίες σχετικά με τις δυνάμενες να προβλεφθούν εκπομπές** του προϊόντος αυτού στο περιβάλλον. Το Δικαστήριο διευκρινίζει αντιθέτως ότι από την έννοια των πληροφοριών σχετικά με εκπομπές στο περιβάλλον **αποκλείονται** οι πληροφορίες που αφορούν **καθαρά υποθετικές εκπομπές**, όπως, παραδείγματος χάριν, δεδομένα τα οποία προήλθαν από δοκιμές με αντικείμενο τη μελέτη των

⁴ Τα έγγραφα αυτά περιείχαν ιδίως εργαστηριακές μελέτες για τις επιπτώσεις της δραστικής ουσίας ιμιδακλοπρίδη στις μέλισσες καθώς και ημιεπιτόπιες μελέτες που μετρούσαν τα υπολείμματα των φυτοπροστατευτικών προϊόντων και βιοκτόνων καθώς και δραστικών ουσιών τους που απαντούσαν, συνεπεία της χρήσεως των προϊόντων αυτών στον αέρα ή στο έδαφος, στους σπόρους, στα φύλλα, στη γύρη ή στο νέκταρ του φυτού στο οποίο είχε χρησιμοποιηθεί το προϊόν, καθώς και στο μέλι και στις μέλισσες.

⁵ Οδηγία 2003/4/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Ιανουαρίου 2003, για την πρόσβαση του κοινού σε περιβαλλοντικές πληροφορίες και για την κατάργηση της οδηγίας 90/313/ΕΟΚ του Συμβουλίου (ΕΕ 2003, L 41, σ. 26).

⁶ «Που αφορούν» στον κανονισμό 1367/2006 και «σχετικά με» στην οδηγία 2004/3· οι δύο όροι είναι ισοδύναμοι.

αποτελεσμάτων της χρήσεως δόσεων του προϊόντος σαφώς υψηλότερων από τη μέγιστη δόση για την οποία χορηγείται η άδεια κυκλοφορίας στην αγορά και η οποία θα χρησιμοποιηθεί στην πράξη.

Το Δικαστήριο διευκρινίζει ακόμη ότι ο όρος «πληροφορίες που αφορούν εκπομπές στο περιβάλλον/πληροφορίες σχετικά με εκπομπές στο περιβάλλον» πρέπει να ερμηνεύεται υπό την έννοια ότι εμπερικλείει όχι μόνο **τις πληροφορίες σχετικά με τις εκπομπές αυτές καθεαυτές** (δηλαδή τα στοιχεία που αφορούν τη φύση, τη σύνθεση, την ποσότητα, την ημερομηνία και τον τόπο πραγματοποίησης των εκπομπών αυτών), αλλά και τις **πληροφορίες που παρέχουν στο κοινό τη δυνατότητα να ελέγχει κατά πόσον η αξιολόγηση των** πραγματικών ή δυνάμενων να προβλεφθούν **εκπομπών**, βάσει της οποίας η αρμόδια αρχή ενέκρινε το επίμαχο προϊόν ή ουσία, **είναι ορθή** καθώς και τα **δεδομένα που αφορούν τις, περισσότερο ή λιγότερο μακροπρόθεσμες, επιπτώσεις των εκπομπών στο περιβάλλον**. Ιδίως, ο όρος αυτός καλύπτει τις πληροφορίες σχετικά με τα υπολείμματα που απαντούν στο περιβάλλον μετά την εφαρμογή του επίμαχου προϊόντος και τις μελέτες που αφορούν τη μέτρηση της παρασύρσεως της ουσίας κατά την ως άνω εφαρμογή, ανεξαρτήτως του αν τα δεδομένα αυτά προέρχονται από επιτόπιες ή ημιεπιτόπιες μελέτες, από εργαστηριακές μελέτες ή από μελέτες της μεταφοράς οργανικών ενώσεων μέσω του φλοιώματος.

Στην υπόθεση C-673/13 P, το Δικαστήριο αναιρεί ωστόσο την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου, στο μέτρο που το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι αρκεί μια πληροφορία να αφορά «κατά τρόπο αρκούντως άμεσο» τις εκπομπές στο περιβάλλον για να εμπίπτει στον κανονισμό. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ειδικότερα ότι **ο κανονισμός αυτός έχει ως αντικείμενο τις πληροφορίες που «αφορούν εκπομπές στο περιβάλλον», δηλαδή τις πληροφορίες εκείνες που έχουν ως αντικείμενο ή είναι σχετικές με τέτοιες εκπομπές, και όχι τις πληροφορίες που παρουσιάζουν οποιονδήποτε, άμεσο ή έμμεσο, σύνδεσμο με τις εκπομπές στο περιβάλλον**. Το Δικαστήριο αναπέμπει συνεπώς την υπόθεση στο Γενικό Δικαστήριο προκειμένου αυτό να ελέγξει αν οι επίδικες πληροφορίες όντως αφορούν εκπομπές στο περιβάλλον και, εφόσον απαιτείται, να αποφανθεί επί των επιχειρημάτων των διαδίκων τα οποία δεν εξέτασε στο πλαίσιο της αποφάσεώς του.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Το Δικαστήριο μπορεί να επιληφθεί αιτήσεως αναιρέσεως, η οποία περιορίζεται σε νομικά ζητήματα, κατά αποφάσεως ή διατάξεως του Γενικού Δικαστηρίου. Καταρχήν, η άσκηση αναιρέσεως δεν έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα. Εάν είναι παραδεκτή και βάσιμη, το Δικαστήριο αναιρεί την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου. Στην περίπτωση που η υπόθεση είναι ώριμη προς εκδίκαση, το Δικαστήριο μπορεί να αποφανθεί το ίδιο οριστικά επί της διαφοράς. Σε αντίθετη περίπτωση, αναπέμπει την υπόθεση στο Γενικό Δικαστήριο, το οποίο δεσμεύεται από την απόφαση που εξέδωσε το Δικαστήριο στο πλαίσιο της αιτήσεως αναιρέσεως.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η διαδικασία εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα να υποβάλουν στο Δικαστήριο, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά αυτή, λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, ομοίως, άλλα εθνικά δικαστήρια ενώπιον των οποίων ανακύπτει παρόμοιο ζήτημα.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημερώσεως, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το πλήρες κείμενο των αποφάσεων [C-673/13 P](#) και [C-442/14](#) είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής τους

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582

Στιγμιότυπα από τη δημοσίευση της αποφάσεως διατίθενται από το «[Europe by Satellite](#)» ☎ (+32) 2 2964106